

Utdanningsdirektoratet

Ref:

Vår ref:
2007/4560

Saksbeh.:
Vibeke Larsen

Dato:
03.12.2007

HØRINGSSVAR FRA NAFO (NASJONALT SENTER FOR FLERKULTURELL OPPLÆRING)

Høring – forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Innføring av rett til videregående opplæring for voksne født etter 1.januar 1978

NAFO støtter forslaget om endringen som vil føre til at elever over 24 år som er født etter 1978, omfattes av retten til videregående opplæring. I denne gruppen vil det være mange minoritetsspråklige elever som er førstegenerasjonsinnvandrere til Norge, og som bør ha rett til videregående opplæring selv om de kommer til Norge etter fylte 24 år.

Endring av lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning

3.1 Forslag om innarbeiding av lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringsloven kapittel 5 om spesialundervisning

NAFO mener det er viktig at prinsippet om tilpasset opplæring løftes tydelig fram i loven. Dette ivaretas i loven i dag. Samtidig ser vi behovet for å utdype forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning. Å flytte prinsippet om tilpasset opplæring til et kapittel som ellers omhandler spesialundervisning, vil kunne gi et signal om at dette er samme form for pedagogiske behov som krever den samme typen opplæring. Det har vært og er stadig en fare for at språklige minoriteters språkpedagogiske behov blir tolket som spesialpedagogiske behov og organisert som spesialundervisning. Dette er i strid med prinsippet om tilpasset opplæring. NAFO foreslår å finne et annet eller andre kapitler der dette prinsippet blir framhevet, f eks i kapitlene som omhandler retten til opplæring innenfor forskjellige skoleslag, kap 2, 3 og 4, evt under plikt og ansvar som tilligger forvaltningen, kap 13.

3.2 Forslag om endring av opplæringslovens § 5-3 slik at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning etter enkeltvedtak uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

NAFO mener at det er viktig å sikre at enkeltvedtak gjøres på bakgrunn av en kvalifisert vurdering av elevenes kompetanse og evner. Skolene må ha et system som ivaretar at det gjøres en kvalifisert kartlegging og vurdering dersom det i større utstrekning enn nå skal gjøres enkeltvedtak uten sakkyndig vurdering. En ekstern instans med spesiell kompetanse og et sammenligningsgrunnlag fra flere skoler, er jo den som er satt til å ivareta elevenes behov her.

Samtidig ser vi behovet for fleksibilitet i skolen, og behovet for at prosessen ikke trekker ut, slik at eleven så raskt som mulig kan nyttegjøre seg et tilpasset opplæringstilbud.

Innføring av rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

NAFO støtter forslaget. Forslaget vil tydeliggjøre minoritetsspråklige elevers rett til særskilt språkopplæring. Forslaget vil spesielt kunne gjøre opplæringssituasjonen for minoritetsspråklige elever som kommer til Norge i ungdomsskolealder og videregående skolealder lettere.

I høringsbrevet står det: "bestemmelsene innebærer at særskilt opplæring i norsk er det fremste virkemiddelet for minoritetsspråklige elever i videregående skole som ikke behersker norsk". NAFO mener at retten til tospråklig fagopplæring burde styrkes ytterligere gjennom lovverket, og ikke være et sekundært virkemiddel. Tospråklig fagopplæring vil gi minoritetsspråklige elever med kort botid i Norge bedre muligheter til å få utbytte av undervisningen i andre fag enn norsk. Forskning viser at det tar tid å lære et nytt språk, det innebærer at det vil være en overgangperiode der elever som har kort botid i Norge (under 5 år) vil trenge tospråklig fagopplæring.

Morsmålsundervisning som gis til elever i videregående skole bør gis i en slik form at elevene gis muligheter til å dokumentere kompetanse i morsmålet ved opptak til universitet/høgskoler. De må kunne få uttelling på de to nivåene som tilsvarer nivåene for Læreplan i Fremmedspråk. Læreplanen i morsmål for språklige minoriteter i dag gir ikke mulighet til å dokumentere kompetanse i morsmålet (i form av sluttvurdering med karakter). Slik situasjonen blir med LK 07, ser det ut til at elever som ønsker å gå opp som privatister i morsmål som fremmedspråk, ikke lenger kan avlegge eksamen på mer enn det første nivået. Nivå to er forbeholdt elever som går i programfag for språk (Dette kan bli bedre om det blir endringer innen organiseringen slik at en kan ha felles program for språk og samfunn f.eks, slik det har vært signaler fra den nye ministeren i KD).

Utvidelse av mandatet til FUG

NAFO støtter forslaget. Det er viktig å skape god kommunikasjon mellom hjem og skole for elever i videregående skole. Det er også viktig å arbeide med skole-hjem samarbeid i prosessen med overgang fra grunnskole til videregående opplæring.

Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

NAFO støtter forslaget.

Forslag om innføring av ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomsskoler og kombinerte skoler

NAFO støtter forslaget.

Med hilsen

An-Magritt Hauge
Senterleder

Vibeke Larsen
Rådgiver